

Planning 2025

Coll.	Datum / zaal	Datum / onderwerpen	Docenten
1	2 oktober / Agora 4	Inleiding, beleidskader, Renewable Energy Directive III en aansprakelijkheid klimaatschade	
	10.00 – 11.00	▪ Inleiding & kennismaking deelnemers ▪ Opzet en structuur van de leergang	Marjolein Dieperink <i>Vrije Universiteit Amsterdam/ Norton Rose Fulbright</i>
	11.15 – 13.15	▪ Europees en Nationaal beleidskader: ▪ Europees beleidsinstrumentarium; Green Deal, Fit For 55 ▪ Nationaal beleidsinstrumentarium; Nationaal Plan Energiesysteem ▪ Overige thema's: Governance uitvoering van klimaatbeleid, wetgevingsagenda	Henk Goris - <i>Ministerie van Klimaat en Groene Groei – Directie Klimaat</i> Seeger Bauweens - <i>Ministerie KGG</i>
	14.00 – 15.00	▪ Nieuwe wetgeving: samenloop EU en nationaal recht ▪ Actueel nationaal wetgevingsprogramma ▪ EU-wetgevingspakketten ▪ Voorbeeld samenloop: implementatie renewable energy directive III	Marjolein Dieperink <i>Vrije Universiteit Amsterdam / Norton Rose Fulbright</i>
	15.00 – 17.15	▪ Aansprakelijkheid klimaatschade ▪ Internationale ontwikkelingen en de rol van mensenrechten ▪ Wat is de rol van de civiele rechter? Toets aan algemene zorgvuldigheidsnorm en/of toets aan mensenrechten? ▪ Urgenda-arrest ▪ Shell/Milieudefensie	Lodewijk Smeehuijzen <i>Vrije Universiteit Amsterdam</i>
2	Ma. 6 okt. / Agora 1	Staatsteun en mededinging	
	13.15 – 15.15	▪ Algemene inleiding op het sectorspecifieke staatssteunrecht ▪ Warmte: onrendabele top financiering, PPS-constructies waarin overheden merendeel van de risico's dragen ▪ Zon & Wind: SDE ++, grondprijzen; ▪ Waterstof: ontwikkelen van een waterstofindustrie in NL met publieke financiering ▪ Samenhang overig EU-beleid: ▪ Aanhouden van strategische gasvoorraden (RePowerEU) ▪ CBAM en EU-ETS ▪ Leveringszekerheid: capaciteitsmechanismen ▪ Staatssteun als instrument in het EU-klimaatbeleid/ Fit for 55 ▪ Richtsnoeren klimaat, milieubescherming en energie 2022 ▪ Algemene Groepsvrijstellingsverordening	Ali al Khatib <i>Stibbe</i>
	15.30 – 17.30	▪ Mededingingsrecht ▪ Kartelverbod en uitzondering daarop ▪ Europese Richtsnoeren en Nederlandse leidraad/beleidsregel ▪ Nederlandse praktijkvoorbeelden	Wolf Sauter <i>Vrije Universiteit Amsterdam/ ACM</i>

3	30 oktober / Agora 4	Energiewet	
	13.15 – 15.15	▪ Structuur en kernonderdelen van de Energiewet ▪ Marktdeelnemers ▪ Regulering systeembeheerders	Lars Meindert <i>Ministerie van Klimaat en Groene Groei – Directie Energiemarkt</i>
	15.30 – 17.30	▪ Nettoegang en netcongestie ▪ Alternatieve transportrechten	Léone Klapwijk <i>Van Doorne</i>
4	6 november / Agora 4	Klimaat en energieprojecten: vergunningen en financiering	
	13.00 – 15.00	▪ Inleiding Omgevingswet en relevantie voor de energietransitie: reikwijdte, uitgangspunten, instrumenten en bevoegdheden (omgevingsplan, -vergunning, projectbesluit) ▪ Voorbeeldcasus windpark op land ▪ Actuele ontwikkelingen: REDIII, windturbine-bepalingen Bal/Bkl, stikstof, jurisprudentie etc.	Jacco Karens <i>AT Osborne</i>
	15.15 – 17.45	▪ Privaatrecht: (Project)financiering van energieprojecten en nieuwe toepassingen van zakelijke rechten en zekerheden	Soufjan El Baroudi <i>Mobius Advocaten</i> Joris van de Bunt <i>QGM Law</i>
5	13 november / Agora 4	ESG, het klimaattransitieplan en duurzame financiering	
	13.15 – 15.15	▪ ESG transparantie- en inspanningsverplichtingen onder de CSRD en CSDDD ▪ Het klimaattransitieplan onder de CSDDD	Menno Baks <i>Loyens & Loeff</i>
	15.30 – 17.30	▪ De rol van de financiële sector bij de verwezenlijking van de Europese Climate Change agenda ▪ Verlegging van financieringsstromen naar duurzame beleggingen ▪ Klimaatrisico's op de balansen van financiële ondernemingen en pensioenfondsen ▪ Beleggingsvoorkeuren van particuliere en institutionele beleggers op het vlak van ESG-doelstellingen	Bart Joosen
6	20 november / Agora 4	Regulering van warmte en waterstof	
	13.15 – 15.15	▪ Beleidskader en wetgevingsagenda ▪ Warmtenetten en alternatieven ▪ Warmtewet ▪ Marktordening warmtenetten (wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening) ▪ Duurzame warmtebronnen ▪ Praktijkcasus	Bas Husken <i>Gemeente Amsterdam</i>
	15.30 – 17.30	▪ Waterstof ▪ De rol voor waterstof in ons toekomstige energiesysteem (o.a. EU Green Deal & Nederlandse waterstofstrategie) ▪ Decarbonisatiepakket van de Europese Commissie ▪ Gasrichtlijn, gasverordening EU en REDIII ▪ Voorstellen ACM voor (toekomstige) nationale regulering van waterstof ▪ De rol van de nationale toezichthouder ▪ Verhouding met wetgeving (o.a. concept Energiewet) en marktordening andere energiedragers ▪ Waterstofopslag/ windenergie op zee	Maarten de Wit <i>AKD</i>

	Deadline paperopzet	27 november 2025 Inleveren via Canvas vóór 17:00 uur	
7	4 december / Agora 4	EU ETS en CCS	
	13.15 – 15.15	▪ CCS	Jasper van Uden <i>De Brauw Blackstone Westbroek</i>
	15.30 – 17.30	▪ CO2-beprijzing ▪ Beleidskader en wetgevingsagenda ▪ EU ETS en implementatie in Nederlandse wetgeving ▪ CBAM Overige CO2-beprijzing	Marc Leenders en Audrey Vijn <i>Nederlandse Emissieautoriteit</i>
	<i>Deadline paper</i>	8 januari 2026 Inleveren via Canvas vóór 17:00 uur	
	<i>Deadline herkansing</i>	5 februari 2026 Inleveren via Canvas vóór 17:00 uur (alleen bij onvoldoende)	
8	Dinsdag 10 febr 2026 / Agora 4	Paperpresentaties	
	10.30/11.30 – 17.30*	Paperpresentaties Aansluitend diploma-uitreiking	Marjolein Dieperink <i>Vrije Universiteit Amsterdam/ Norton Rose Fulbright</i>

*Het programma en het aantal toe te kennen NOvA punten van college 8 kan afwijken o.b.v. het aantal ingeleverde papers. Het volledige programma van college 8 volgt t.z.t. op Canvas.

Programma college 1

09.30 – 10.00 uur: ontvangst
10.00 – 11.00 uur: aanvang programma
11.00 – 11.15 uur: pauze
11.15 – 13.15 uur: vervolg programma
13.15 – 14.00 uur: lunch
14.00 – 16.00 uur: vervolg programma
16.00 – 16.15 uur: pauze
16.15 – 17.15 uur: vervolg programma

college 4

12.30 – 13.00 uur: ontvangst
13.00 – 15.00 uur: aanvang programma
15.00 – 15.15 uur: pauze
15.15 – 17.45 uur: vervolg programma

college 2, 3, 5, 6 en 7

12.45 – 13.15 uur: ontvangst
13.15 – 15.15 uur: aanvang programma
15.15 – 15.30 uur: pauze
15.30 – 17.30 uur: vervolg programma

NB bij college 1 en 8 wordt voor lunch gezorgd.

Algemene informatie

De leergang staat onder leiding van prof.dr. Marjolein Dieperink van de Vrije Universiteit Amsterdam.

De colleges worden op donderdagen gegeven, met uitzondering van college 2 en 8. De netto duur van de bijeenkomsten bedraagt 6 uur voor college 1, 4 uur voor colleges 2 t/m 7 (m.u.v. college 4, dat 4,5 uur duurt), en 4 uur voor college 8.

De zaal bevindt zich op de 3^e etage van het hoofdgebouw van de VU: De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam.
Eventuele wijzigingen in de planning voorbehouden.

U ontvangt het diploma van de leergang wanneer u ten minste zes van de acht colleges heeft bijgewoond, volledig aanwezig bent tijdens het laatste college, en uw paper heeft geschreven, gepresenteerd en met een voldoende is beoordeeld.

Het aantal door de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) toegekende punten op juridisch gebied bedraagt voor 2025 dertig punten (30) en voor 2026 *minstens* vier (4) punten*. PO punten worden toegekend voor de *volledige* uren die u aanwezig bent.